

Johann Festing

**Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Johannes Festingius, ad
pias Meditationes super Nativitate Domini Nostri Jesu Christi in Sacratissimo
Natali Eius Studiose instituendas secum Omnes Omnium Ordinum Cives
Academicos, eo, quo par est, studio & affectu excitat & adhortatur [P. P. Sub
Sigillo Rectoratus, ipso die Natali Salvatoris nri. Jesu Christi A. 1689.]**

Rostochi[i]: Weplingius, [1689]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742497895>

Druck Freier Zugang

J. 512.

1689. Weihn.

~~M-1256.~~^{58.}

W. 1689

PROGRAMMA
^{quo}
RECTOR
UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS
JOHANNES FE-
STINGIUS

ad
pias Meditationes
super

NATIVITATE
DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI

in
Sacratissimo Natali

EJUS
Studiosè instituendas

secum

*Omnes Omnium Ordinum Cives Academicos,
eo, quo par est, studio & affectu excitat
& adhortatur.*

Rostochi Typis JOHANNIS WEPPLINGII, Acad. Typogr.

M-1256⁵⁸

Lluxit hodie ille dies, quo dudum exultare lætitiâ ac triumphare gaudio cœpit S. Ecclesia. Hunc hilari animo celebrare meo quàm vellet anima & meditationum aliunde Vobiscum, Cives Academiae suavissimi, legere programmata potius, quàm inculto stylo abs me ipso proponere. Sanè tristior cogitatio est, quâ volvitur revolviturq; desiderii spes, nuncupantur spei vota, recensentur meditamina, & lætus tamen non eventus recreat, sed laborat animus, votum languidum, spes incerta & desiderium durum est. Hac ratione plura mala recensenda erant, ubi spe magna tantarum fortunarum affectus animus præsentia vacillabatur quæ longe distita, certa quæ ambigua, læta quæ tristia. Memini non oportere quempiam gloriæ suæ prospicere velle cum quæritur bonum publicum. quâ ratione facillè acquiescere corrupti mortalium animi censentur, dum officio functi sunt: imò dum nihil sibi met ademptum putant, cetera Deo facillè committunt. Piè equidem ac Christianè dixit Carolus Magnæ Britanniaë Rex, quando dixit: *Nec qui vulgo generosi & fortes audiunt idonei semper à Deo habiti sunt, qui justam causam propugnent: quò enim (pergit) proclivior quisq; est suæ arti, consilio, aut virtuti tribuere, eò minùs (in suam gloriam) Deus per illum operatur.* Attamen nec minùs tristis steriliùm operarum unicujq; licet infirmiori, experientia est: quantoq; magis pietatis lege quis negotium suscipit, tantò magis ubertatem bonitatis Christianæ non prospexisse dolor est. Interea verò non juvat hodiè querimonia habere doloremq; suum impertire plurimis. Hodiè magnalia DEI consideranda inq; Ecclesia, quæ in Domino exultat, prædicanda sunt. Hic maximè sicut Chrysostomus dixit Homil. i. super i. cap. Hiob. *Nemo in Ecclesia super domo & familia cogitet, sed domi Ecclesiam & divinas res animo complectatur.* Quamquam si dolere velim nostras fortunas, non minùs dolere voluisse Ecclesiæ ruinas videndus ero: in quibus tamen amovendis adsit divina potentia, regat consilia divini Spiritus gratia, quæ inter mundana tot impedimenta, inter tot difficultatum mala,

mala, quod asperum videtur platum; quod imbecillitati obnoxium, purum: quod difficile & angustum, leve efficiat, veram viam ostendat, & rectitudinem fidei ac vitæ custodiat. Hodie liberi sunt nostris animi à querelis: nam novus homo natus prædicatur Dominus noster qui divinitatis plenitudo est. O mirabilis nativitas! O lætitiæ voluptatumque animi dulcissima plenitudo!

Hinc bene

Paulus Melissus

Parodiarum lib. I.

IN CHRISTI NATALEM,

ex Horatii lib. I. od. 21.

Intactam Marien dicite virgines,

Cælestem pueri dicite filium,

Natalemque superni

Vulgatum sonitu chori.

Quis Bethlen taceat, non minimam urbium,

Quæcumque aut Libano subjacet herbido,

Electæve Sionis

Clivis, aut pede Moria?

Quis stellam fugiat tollere laudibus,

Portantesque Magos aurea munera,

Thus, myrrhamque puella

In lucem genito recens?

Hic Ditem fremebundam, hic rabidam necem,

Dirasque a populo, & postgenitis Adæ,

Imum irudet ad Orcum,

Summo victor ovans die.

Sanè non inmerito gaudiis. Maximi excitatus ex ipsius homilia bye-
mali 4. piorum gaudia commovere studeo: Gaude ergo nunc &
exulta ad Deum tuum tandem conversa gentilitas. Percepisti donum,
quod Abraham in spiritu se vidisse latatus est: meruisti per Christum,
quod mereri quondam Hebraeorum gens electa non potuit; timens
enim Israël tremens mirabatur, ut legimus, quod Moyses, populi
princeps, reconditus in nube & in vertice montis altissimi, solus cum
Domino loqueretur. Tibi verò sic natus est Christus & tant à se nobis digni-

opp

3)

tate

rare concessit, ut loqueretur omnibus & ab omnibus videretur. Magna merito pietate magnaq; veneratione celebranda est illius temporis memoria, quo & diabolus jus perdidit & salutem mundus accepit. **HÆC EST DIES QVAM FECIT DOMINUS** vid. Cassiod. super Psalm. 117. Quò magis collapsa fuit nostra natura (qvæ deperdita planè fuit) eò nunc majori lætitiã excipienda salutis nostræ reparatio qvæ per CHRISTUM natum facta est. Nihilominus, dicitur apud Cæsar. dial. 3. *humani generis amator Deus, erga eum qui accusatus erat, baudquaquam mutatus ad nos venit, ut hostem caperet in ejus forma qui deceptus erat, verè natus. Atque ne hosti occasionem daret dicendi, mortales oppugnans à Deo superatus sum: ipse mortalis fit, manens Deus, & venit, ut pro mortalibus hominibus pugnet.* Ineffabilis clementia DEI est, ubi intercedente Salvatore JESU hostilitas, qvæ ex peccatis nostris, ejus in puritate sublata paxq; reddita est.

**GLORIA IN EXCELSIS DEO: ET IN TERRA
PAX, IN HOMINES BENEVOLENTIA.**

Ecce quàm dulcis est divina gratia! qvæ respiciens perditum humanum genus descendit & infinitam divinitatis Majestatem cum humanitate communicat. Fit ipse DEUS homo, & in imagine, qvæ corruptionem diu representaverat, tantam refert formositatem dulcissimus JESUS, maculasque tollit, ut solis radios cernere, irradiantes ipsi in tenebris liceat.

Hinc Prudentius *ψυχομαχ.* v. 67.

Inde omnis jam diva caro est, qua concipit illum.

Naturamque Dei consorti fœdere sumit:

Verbum quippe Caro factum, non destitit esse

Quod fuerat verbum, carnis dum glutinat usum,

Majestate quidem non degenerante per usum

Carnis, sed miseros ad nobiliora trabente.

Ille manet, quod semper erat, quod non erat, esse

Incipiens, Nos, quod fuimus, jam non sumus, aucti

Nascendo in melius: mihi contulit, & sibi mansit.

Nec Deus ex nostris minuit sua, sed suanos

Dum tribuit, nosmet dona ad cœlestia dedit.

*Tali Angelos non evexit DEUS misericordiã: unde igitur
quò*

quò major ea est, eò excelsiori gloria de prædicanda, dum nascitur
illud Germen Isai, venit in mundum Vir ille Zemach, Leo ex Juda:
ubi sive occultè agat Satanus, jam medicina nata est; sive mu-
gitu sonet, jam forti brachio leoninâ virtute sternitur crudelis
spiritus. GLORIA IN EXCELSIS DEO qui tantos horrores fecit
serpenti igneo, tantam vim feminis mulieris experiri eum jussit
in magno fati factionis miraculo.

*Ecce venit nova progenies,
Æthere proditus alter homo,
Non luteus, velut ille prius;
Sed Deus ipse gerens hominem,
Corporeisque carens vitiis.*

*Fit caro virida sermo Patris;
Numine quam rutilante gravis
Non thalamo, neque jure tori,
Nec genialibus inlecebris
Intemerata puella parit.*

*Hoc odium vetus illud erat,
Hoc erat aspidis atque hominis
Digladiabile discidium,
Quod modo cernua femineis
Vipera proteritur pedibus.*

*Edere namque Deum merita
Omnia Virgo venena domat:
Tractibus anguis in explicitis
Virus inermis piger revomit.
Gramine concolor in viridi.*

*Que feritas modo non trepidat,
Territa de grege candidulo?
Inpavidus lupus inter oves
Tristis obambulat, et rabidum
Sanguinis immemor os cohibet.*

*Agnus enim vice mirifica
Ecce leonibus imperitat,*

*Exagitantque truces aquilas
Per vaga nubila, perque Notos
Sidere lapsa columba fugat.*

Certè dedit Deus potestatem nobis calcandi *super serpentes & scorpiones & super omnem potestatem inimici*; quanquàm sumus Imperator, delectari velit nostra virtute, quibus arma modò fidei non desint, nec victoria deerit Christo duce nunquam non paranda. *Atqui, dicitur apud Cæsarium V. C. 3. dial. licet Deus omnimodam inimici extinctionem atq; sublationem facere posset, noluit hoc tamen, ne nos in bono ac relinqueremur in futurâ sempiternâ vitâ, si non esset aliquis nobis hic adversarius, adversus quem decertantes velut in stadio presentis vitæ, remunerationis tempore coronas assequeremur.* IN TERRA PAX restituta est, **INQUE HOMINES BONA VOLUNTAS.** Heu! bellum atrox erat, cujus calamitates ferre debuisset Protoplastorum ultima progenies, nisi pacis conditio in *Satvatore* fuisset sancta. Hujus fiduciâ divinam clementiâ indepti sunt quia tantum pacis & misericordiæ divinæ pignus prospiciebant: nec non divinæ iræ in redemptionis certitudine quæ decreta erat reconciliatio facta est. At verò nunc ipsum illud pignus nobis redditum est, cujus solâ spe gloriabatur cœtus fidelium: nunc ipsa hæc terra sanctificata est, quæ tulit corpus ejus, qui Deus benedictus per omnia secula; hæc hausit sanguinem, quo nititur salus hominum omnium. *Terra quæ in primo homine maledicta, spinas & tribulos germinavit, nunc cœlesti imbri perfusa ac bonorum operum fructu satiata, illum panem producit qui de cœlo descendit, cujus gustu reficimur, & vini poculo in mysterio sanguinis potamur, ut oleum divinæ misericordiæ faciem interioris hominis exhilaret & panis ejusdem cor hominis confirmet; ita Berno Augiensis Abbas libell. d. quibusdam rebus ad Missam spectantibus cap. 5. Verumenimverò licet omne tempus sit tempus diei festi Christianis juxta Chrysostomum homil. 15. ad Corinth. 1. nihilominus tamen cum (proh dolor!) tardiùs procedant bonis in cœlestibus hominum cogitationes quæ terris defixæ sunt; idcirco multis admonitionibus, exemplis, & exstimulationibus opus est, quibus ardor, qui resederat, excitetur rursus innoveturq;.* Quapropter magna meritò cum veneratione ac pietate lætis animis colitur *Natalis Domini*

Domini nostri JESU CHRISTI, festum, quod *metropolim*, reliquorum omnium festorum vocat Chrysostronus in *Orat. de Philogon*. De ipso quidem tempore nativitatis dominicæ inter antiquos etiam quæsitum fuit, dum alij Christum natum crediderunt 6. Januarii *Epiphan. lib. 1. contra heres. tom. 1. heres. 51. Chrysostr. Orat. 71.* alii 20. Maji Juliani, pleriq; 25. Decembr. quibus etiam nostrates solennia celebrant. vid. *Hoffm. Lexic. voc. Nativitas Domini*. At verò hac de re adeò solliciti non sumus, qui non contemnendam licet habeamus diligentiam si quis curiositati satisfecerit, non pietati tamen præjudicium factum iri putamus si cognovisse nobis datum non sit. Sed quando cœperit hoc festum inclytum acrius disceptatum est, postquam fanaticis quibusdam placuit omnium eliminare festorum celebrandorum memoriam. Veruntamen licet hic pariter non satis constet quod Polydorus Virgilius aliquos perhibuisse asserit *Lib. 6. Cap. 8. d. invent. rer. nimirum. Apostolos auctores fuisse, ut omnes illi dies, quibus Servator noster ad salutem atq; disciplinam nostram aliqua peregrisset mysteria, sacri essent, utq; apud posteros majori haberentur venerationi, eos primum religiosè coluisse quamdiu vixissent; cujusmodi sunt dies dominicus, adventus Domini, Natalis & Circumcisio. &c.* Hæc certè nihilominus qua non scripta sed tradita custodimus qua quidem toto terrarum orbe observantur, dantur intelligi vel ab ipsis Apostolis vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata atq; statuta retineri ita Augustinus *epist. 118. c. 1.* Multa addenda erant; sed abrumpere jubeor. O quam dulcis est memoria tui dulcissime JESU, cujus Adventum in carne contra diabolum & ministros considerare, & meditari nativitatem noctu inter cœcitates hominum, eo tempore quo pax orbi facta erat, ad hęc, ut litibus & jurgiis ipsi abstineamus, volupe est. Interea verò cum quantum volumus non licet, quâ mente hujus tantæ sanctæque festivitatis religio custodienda sit, paucis verbis ex Childeberti Regis constitutione de abolendis reliquiis idololatriæ & de sacrorum dierum festivitatibus castè celebrandis datâ circa annum Christi DLIV. per ecclesias sacerdotum vel omni populo, proponam: ibi autem sic constitutum est:
Qualiter in sacrilegis DEL injuria vindicetur nostrum est pertractam.

tractandum, & quia fides nostra ut verba de altario sacerdote faciente quacunq; de Evangelio Prophetis vel Apostolis fuerit adnuntiatum, in quantum Deus det intellectum, ad nos querimonia processit multa sacrilegia in populo fieri, unde Deus ledatur, & populus per peccatum declinet ad mortem; noctes pervigiles cum ebrietate, scurrilitate, vel canticis; etiam in ipsis sacris diebus Pascha, Natale Domini, & reliquis festivitibus, vel adveniente die dominico, bansatrices per villas ambulare. Hac omnia, unde Deus agnoscitur ladi, nullatenus fieri permittimus. Quicunq; post commonitionem sacerdotum vel nostrum praeceptum sacrilegia ista perpetrare presumpserit, si servilis persona est, centum ictus flagellorum ut suscipiat iubemus. Capit. Reg. Franc. p. m. 7. Quod autem piarum meditationum in Natali Domini superfluit, en! elegantissimis verbis depingitur à Mureto in hymnis sacris:

IN NATALI DOMINI

ONox vel medio splendidior die,
Cujus per tenebras virginis integra
Ex alvo nitida Sol novus emicat,
Complens omnia lumine.

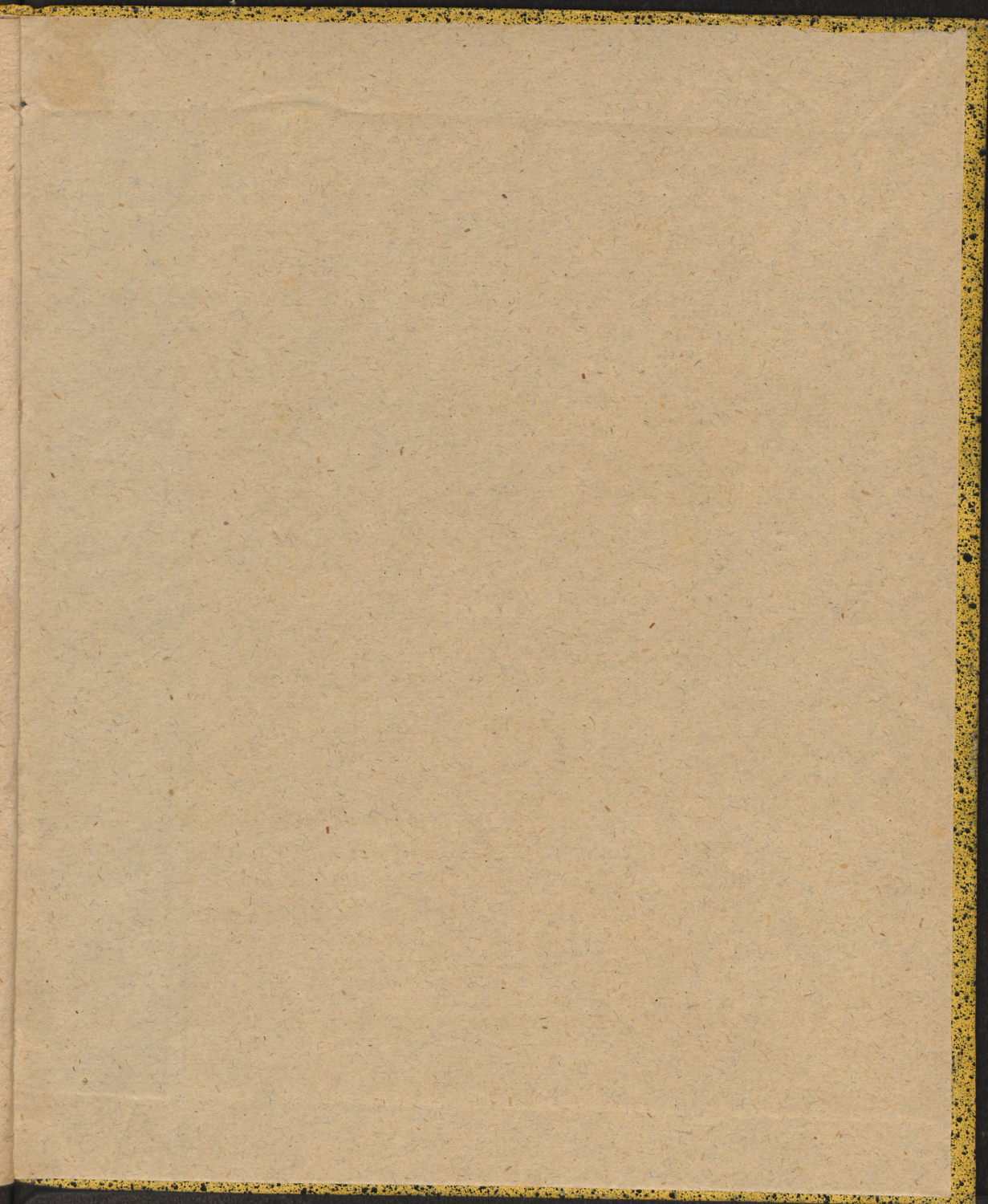
Æterno imperio qui regit omnia,
Humanumque Deo conciliat genus,
Is nunc sub tuguri vilis operculo
Nascens, pauperiem docet.

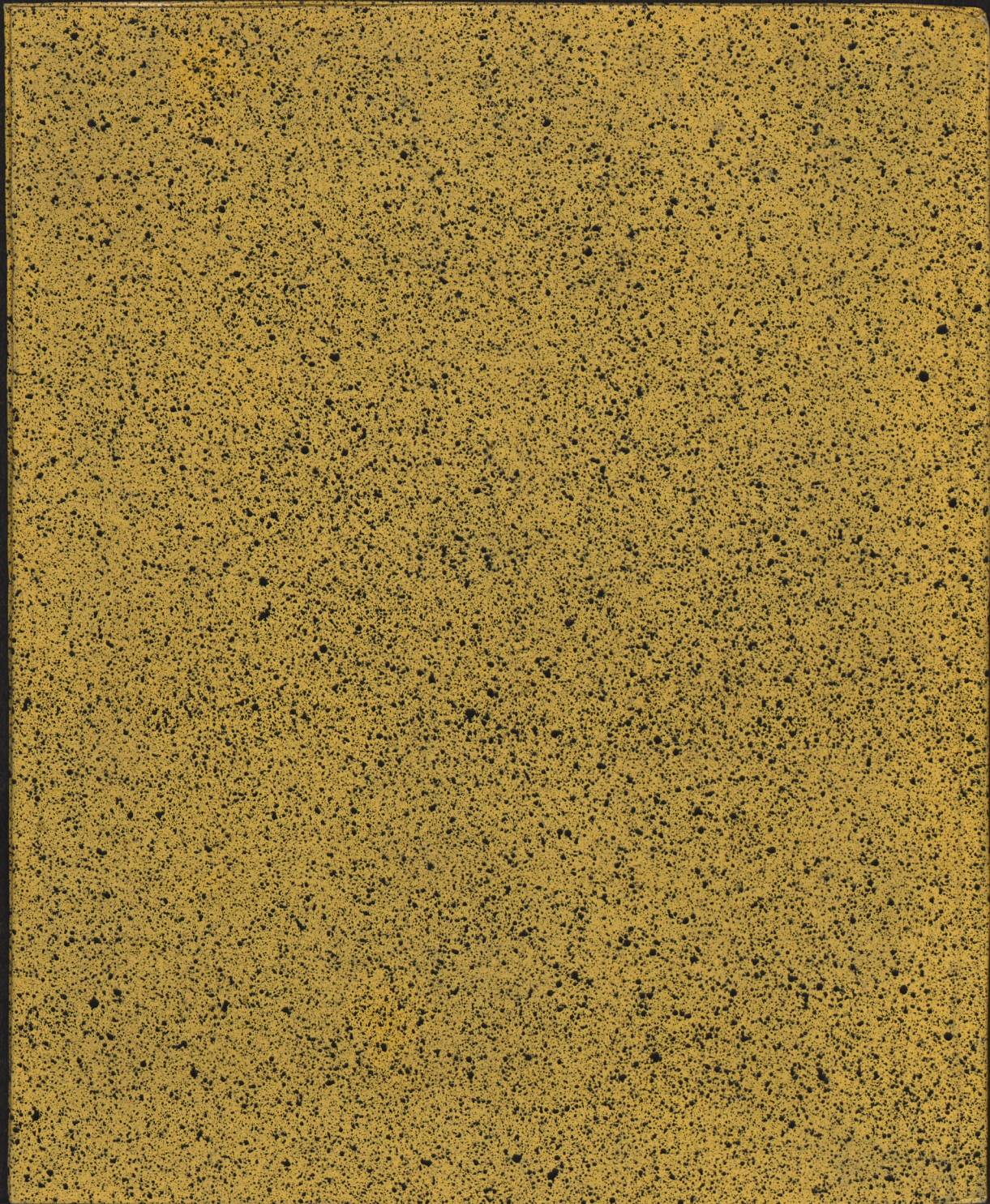
Pastores ovium, dum gregibus suis
Intenti vigiles excubias agunt,
Primi hunc angelico carmine nuncium
Letis auribus hauriunt.

Grata est haud dubie simplicitas Deo
Grata est vita, dolis que procul omnibus
Rectum sponte sua perpetuò colit,
Et priscam retinet fidem.

P. P. Sub Sigillo Reſcriptus. ipſo die Natali Salvatoris nri. JESU CHRISTI A. 1689.

1689 (O) 300

Domini nostri JESU CHRISTI, festum, quod *metrum omnium festorum vocat* Chrysostronus in *Orai.* ipso quidem tempore *nativitatis dominicæ inter* quæsitum fuit, dum alii Christum natum credide *Epiphani. lib. 1. contra heres. tom. 1. heres. 51. Chrysostr.* Maji Juliani, pleriq; 25. Decembr. quibuscum etiam *lennia celebrant. vid. Hoffm. Lexic. voc. Nativitas D.* hac de re adeo solliciti non sumus, qui non contere *habeamus diligentiam si quis curiositati satisfacere* ti tamen præjudicium factum iri putamus si cognitum non sit. Sed quando cœperit hoc festum *idiscceptatum est, postquam fanaticis quibusdam p-* *eliminare festorum celebrandorum memoriam.* V *cet hic pariter non satis constet quod Polyc-* *aliquos perhibuisse asserit Lib. 6. Cap. 8. d. invent.* *Apostolos auctores fuisse, ut omnes illi dies, quibus Serva-* *lucem atq; disciplinam nostram aliqua peregrisset* *essent, utq; apud posteros majori haberentur venerati-* *religiosè coluisse quamdiu vixissent; cujusmodi sunt* *adventus Domini, Natalis & Circumcisio. &c. Hæc cer-* *qua non scripta sed tradita custodimus qua quid-* *rum orbe observantur, dantur intelligi vel ab ips-* *plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrim-* *commendata atq; statuta retineri ita Augustinus ep-* *ta addenda erant; sed abrumpere jubeor. O quam* *moria tui dulcissime JESU! cujus Adventum in car-* *bolum & ministros considerare, & meditari nativi-* *ter cœcitates hominum, eo tempore quo pax ori-* *hòc, ut litibus & jurgiis ipsi abstineamus, volupe* *verò cum quantum volumus non licet, qu-* *jus tantæ sanctæque festivitatis religio cu-* *paucis verbis ex Childeberti Regis. constitut-* *lendis reliquit idololatriæ & de sacrorum dierum fest-* *celebrandis datâ circa annum Christi DLIV. per ec-* *tum vel omni populo, proponam: ibi autem sic co-* *Qualiter in sacrilegis DEL injuria vindicetur no-*

